

Notat

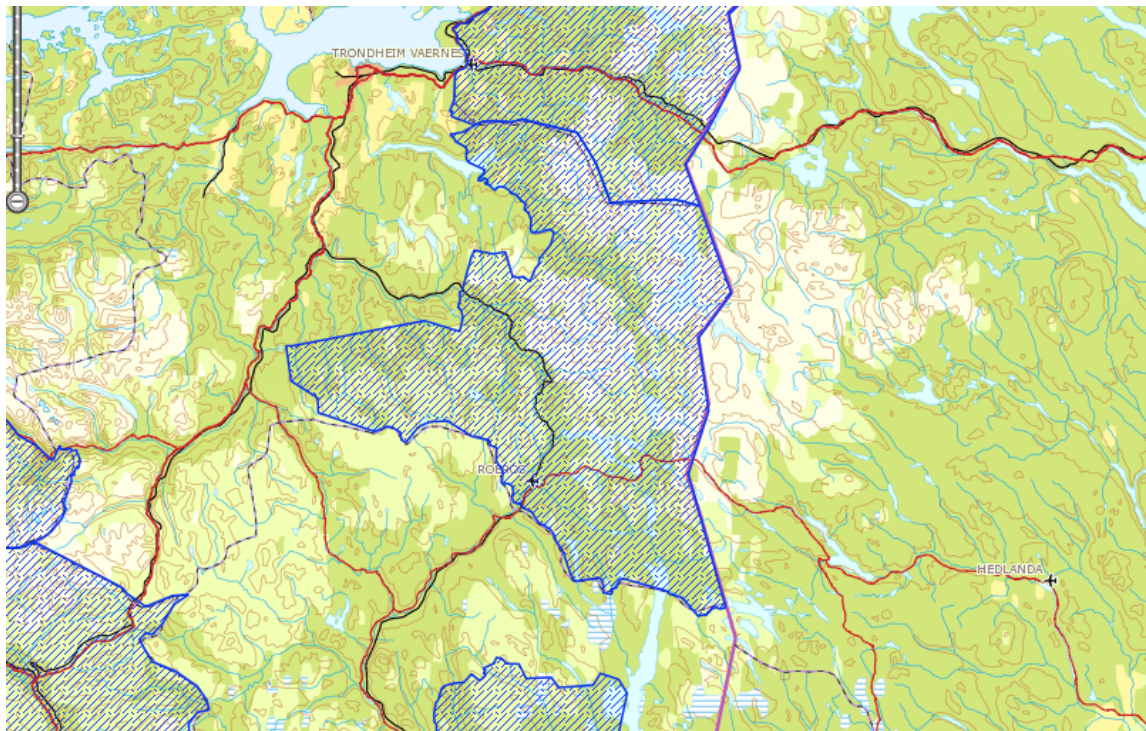
Kjell V. Seljevoll

6.1.2017

Uttalelse fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, miljøvernavdelingen som svar på oppdrag fra Rovviltnemda, region 6, v Inge Hafstad, jf. e-post av 1. des. 2016

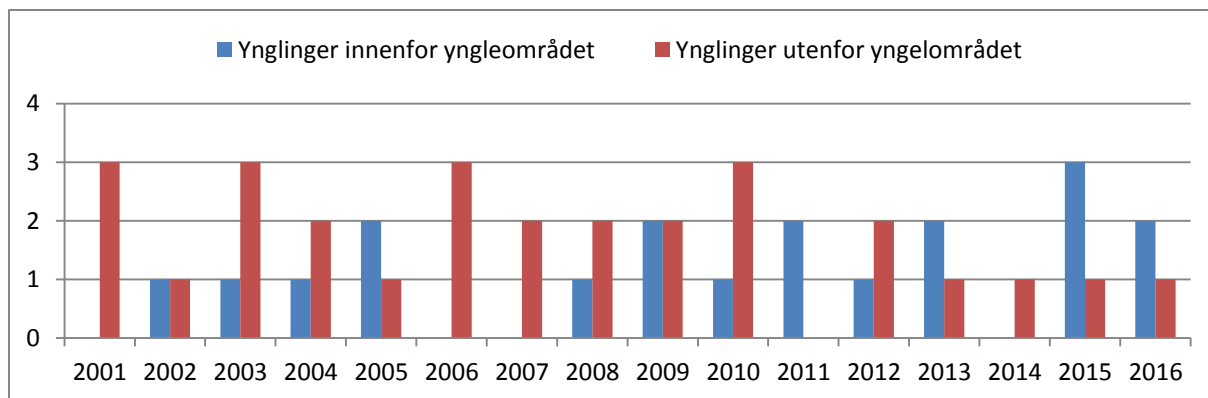
Områder med mål om yngling av jerv

Vi er bedt om å synliggjøre to alternativer til områder med mål om yngling av jerv i fylket. Hvorav ett alternativ kan være dagens sone. Dagens område med mål om yngling av jerv er vist i figur 1.

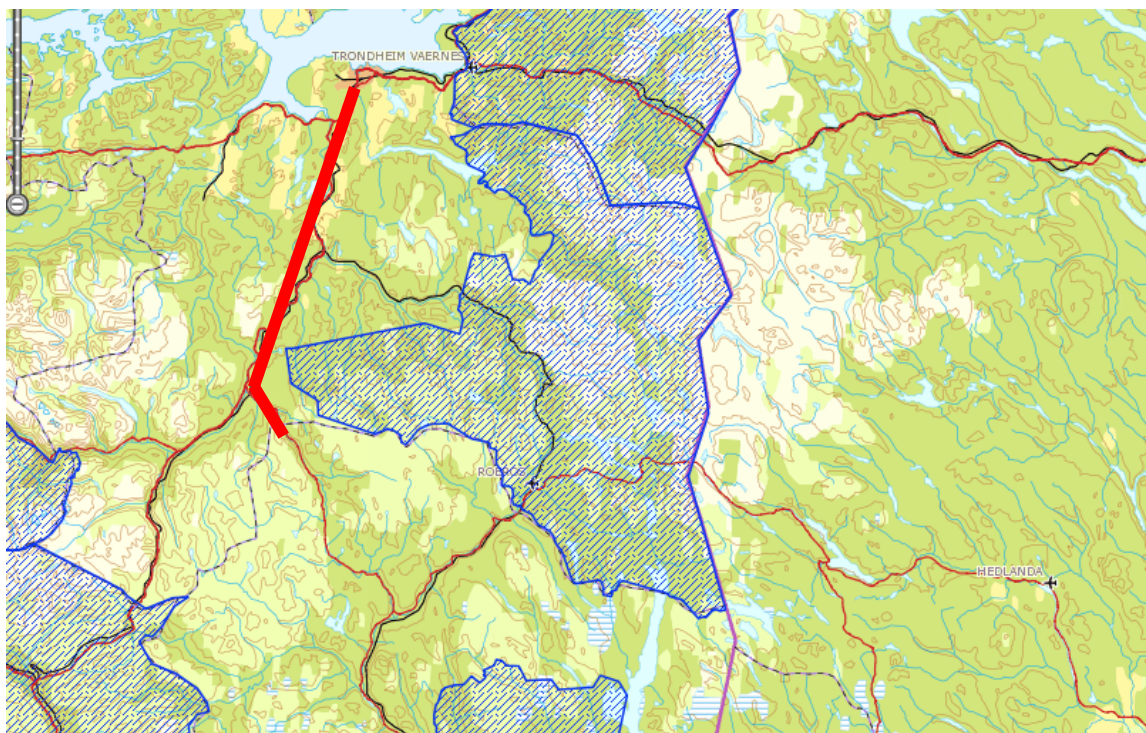
Figur 1. Yngleområde for jerv er vist med blå skravur.

Miljøvernavdelingen er av den oppfatning at dagens yngleområde for jerv i Sør-Trøndelag har fungert rimelig godt. Det er slik vi vurderer det få beitebrukere innenfor sonen som har lidt så store tap til jerv av det har fått store driftsmessige konsekvenser. Det har vært utfordrende å oppnå det fylkesvise ynglemålet innenfor sonen jf. figur 2. Men det er i økende grad registrert ynglinger av jerv innenfor det avsatte området i Sør-Trøndelag. Samtidig er det slik at store deler av «grenselinjen» mellom områdene med mål om yngling av jerv og områdene uten mål om yngling av jerv for Sør-Trøndelag i dagens forvaltningsplan følger administrative grenser og ledelinjer som ikke har barrierevirkende effekt som en kan forvente at jerven forholder seg til. Dersom områdene med mål om yngling av jerv i Sør-Trøndelag skal endres, bør en etter vår vurdering forsøke å følge ledelinjer og barrierer som i større grad anses å være begrensende for jervens områdebruk. Eksempel på slike kan være; sjø, sterkt trafikkerte veier, jernbane, folketettområder, dalfører eller gjerne kombinasjoner av flere av disse faktorene.

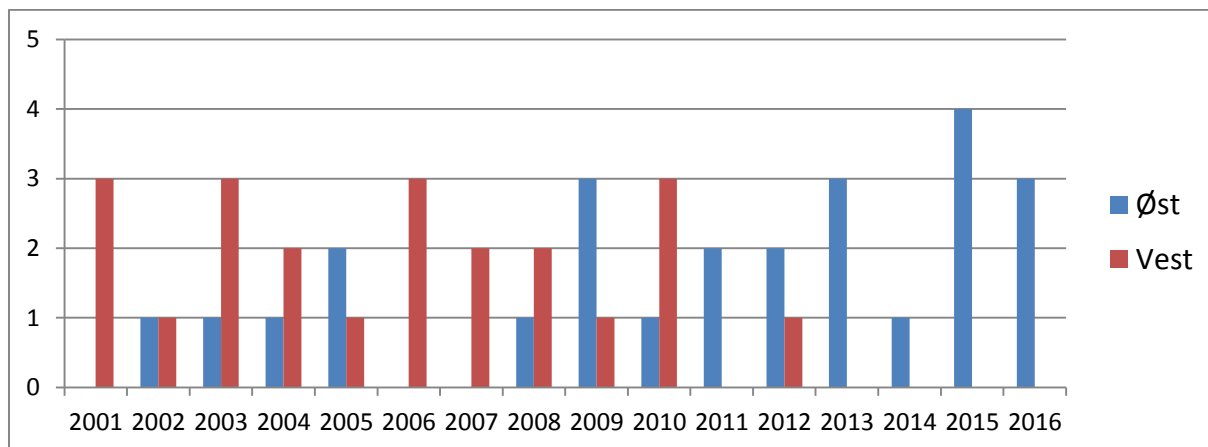
Figur 2. Registrerte ynglinger av jerv i Sør-Trøndelag i perioden 2001-2016 fordelt mellom områdene med og uten mål om yngling av jerv.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har i lys av gjeldene forvaltningsplan jobbet for å få en dreining av forekomsten av jerv i fylket. Tidlig på 2000-tallet var en stor andel av den ynglende bestanden innenfor kommunene Oppdal og Rennebu. I dag er en større andel av den ynglende bestanden av jerv i områdene lenger øst i fylket. Figur 3 viser en skisse av et mulig område med mål om yngling av jerv der en setter en vestgrense for området som følger E6 og Rv3 som begge antas i noen grad å ha en barrierevirkende effekt på jerv.

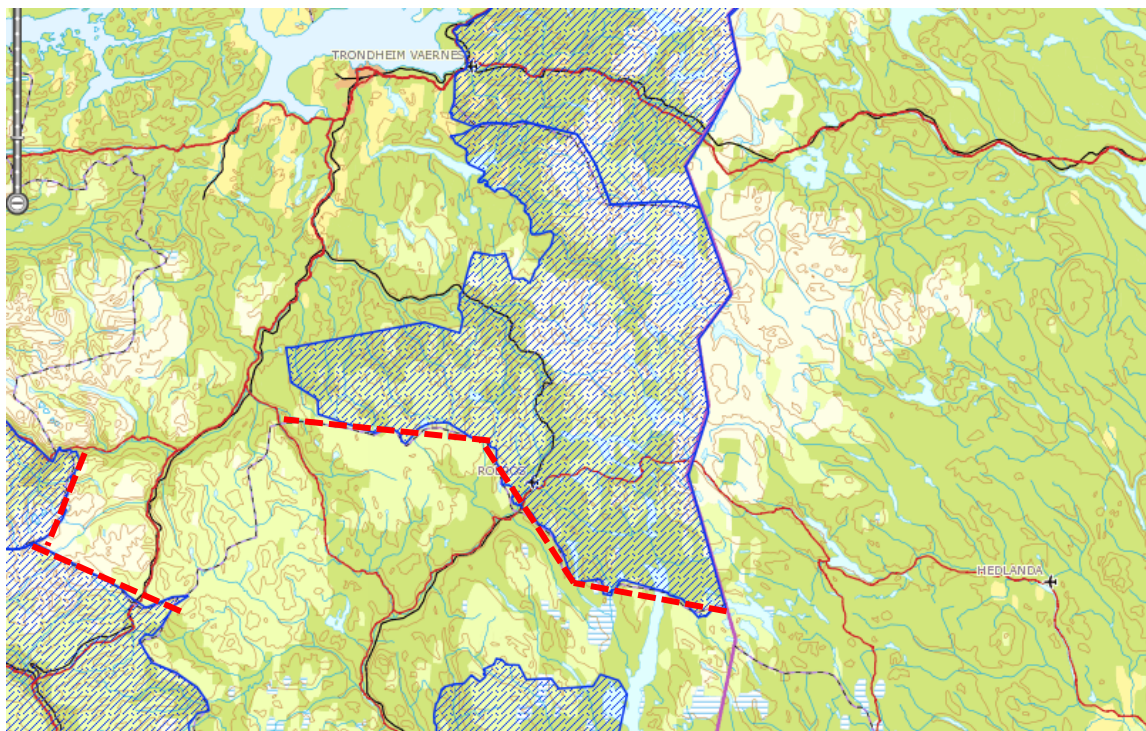
Figur 3. Dagens yngleområde for jerv er vist med blå skravur. Delelinje mellom områdene øst i fylket og områdene i vest vist med rød strek.

Figur 4 viser hvordan de registrerte ynglingene av jerv i Sør-Trøndelag i perioden 2001-2016 fordeler seg mellom områdene øst og vest for E6 og Rv3. Samtlige registrerte ynglinger av jerv i Sør-Trøndelag i perioden 2013-2016 har skjedd øst for E6 og Rv 3. Det er verdt å merke seg at ikke alle ynglingene som er registrert øst for E6 og Rv3 har vært innenfor områdene som er definert som områder med mål om yngling jf. figur 2, selv om de har vært i områdene som naturlig henger sammen med det definerte yngleområdet. For 2016 er det mindre enn 100 m som skiller den ynglingen som er registrert utenfor det definerte yngleområdet fra å være på «rett» sted.

Figur 4. Fordeling av ynglinger av jerv i Sør-Trøndelag i perioden 2001-2016 mellom øst og vest. Øst = øst for E6 og Rv3 i Sør-Trøndelag, Vest = vest for E6 og Rv3 i Sør-Trøndelag

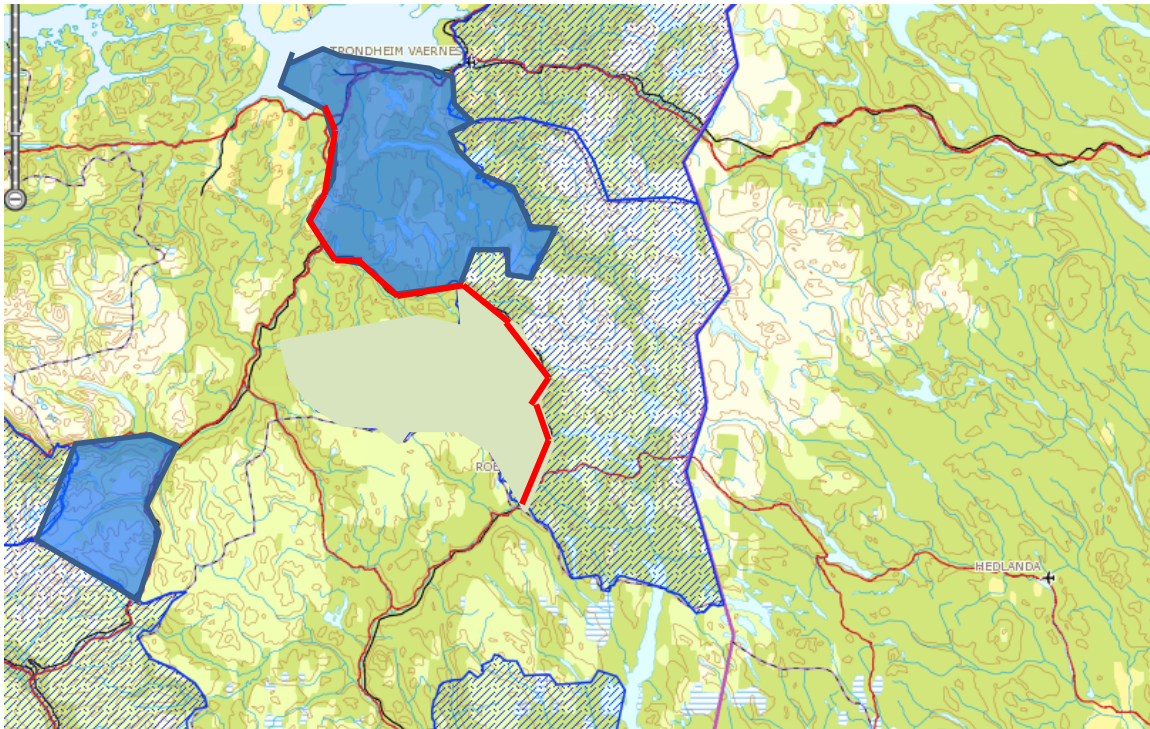
Ved å følge E6 og Rv3 som grenselinje mellom områder med mål om yngling og områder uten mål om yngling vil en internt i Sør-Trøndelag få en grenselinje mellom områder med mål om yngling av jerv og områder uten mål om yngling av jerv som i større grad følger habitatgrenser for jerv. Men det vil, forutsatt at nabofylker og regioner opprettholde sine områder med og uten mål om yngling av jerv, fortsatt være mye administrative grenser (fylkesgrense) som vil fungere som grense mellom området med og uten mål om yngling av jerv. Dette både på grensen mot Hedmark (fra Riksgrensen til Rv3), Oppland (hele) og Møre og Romsdal (fra Storskrymtten til Rv 70) jf. figur 5.

Figur 5. De røde linjene viser hvor en fortsatt vil ha grenselinjer som ikke er fundert i ledelinjer med barriere vikende effekt på jerv, forutsatt at grense linjen mellom områdene med mål om yngling av jerv og områdene uten mål om yngling av jerv i Sør-Trøndelag trekkes langs E6 og Rv3.

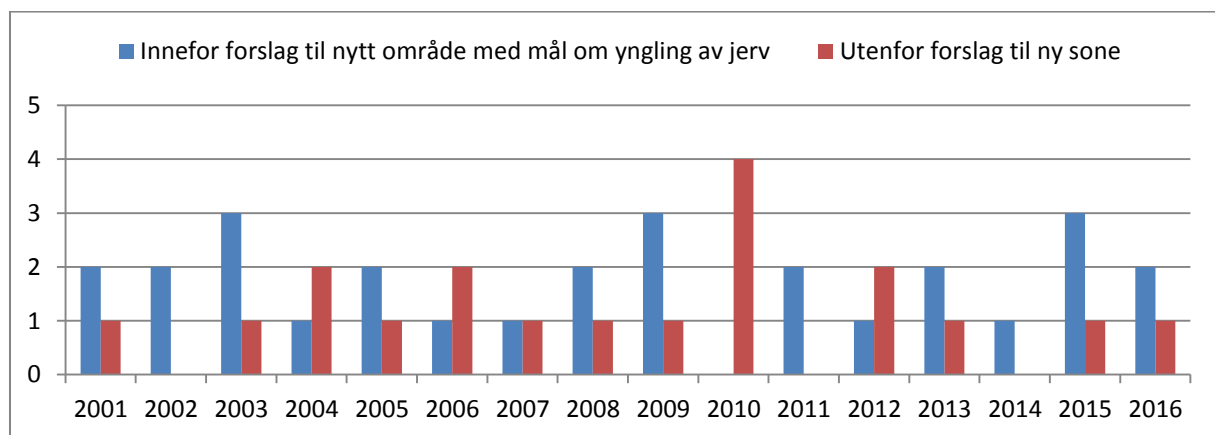
For å forbedre arronderingen av yngleområdet også sett opp mot hvordan områdene med mål om yngling av jerv er i nabo fylker/regioner kan en velge en alternativ gresedragning, der en følger Gaula fra Gaulosen til Støren og fra Støren langs Rørosbanen til fylkesgrensen mellom Sør-Trøndelag

og Hedmark. Samt å legge inn områdene vest for E6 og sør for Rv 70 i Oppdal kommune. På denne måten vil hele Dovrefjell vest for E6 bli innenfor områder med mål om yngling av jerv og hele Forollhogna med tilgrensende områder bli utenfor områder med mål om yngling av jerv. Vi finner grunn til å bemerke av barriere effekten til Rørosbanen trolig er mindre, enn hva som er tilfelle for E6 mellom Støren og Ulsberg. Likeledes er det usikkert hvor sterk barriere effekten til E6 over Dovrefjell er. Men det trolig at barriere effekten både for Rørosbanen og E6 over Dovre er sterke enn fylkesgrensene som benyttes som grenser i dagens forvaltning.

Figur 6. Viser et mulig område med mål om yngling av jerv i Sør-Trøndelag som er tilpasset de etablerte yngleområdene i nabo fylker/regioner. Gaula og Rørosbane benyttes som vestlig/sørlig grenselinje for yngleområdet i nordøst og områdene sør for Rv 70 og vest for E6 legges inn til det etablerte området med mål om yngling av jerv i Møre og Romsdal og Oppland i sørvest.

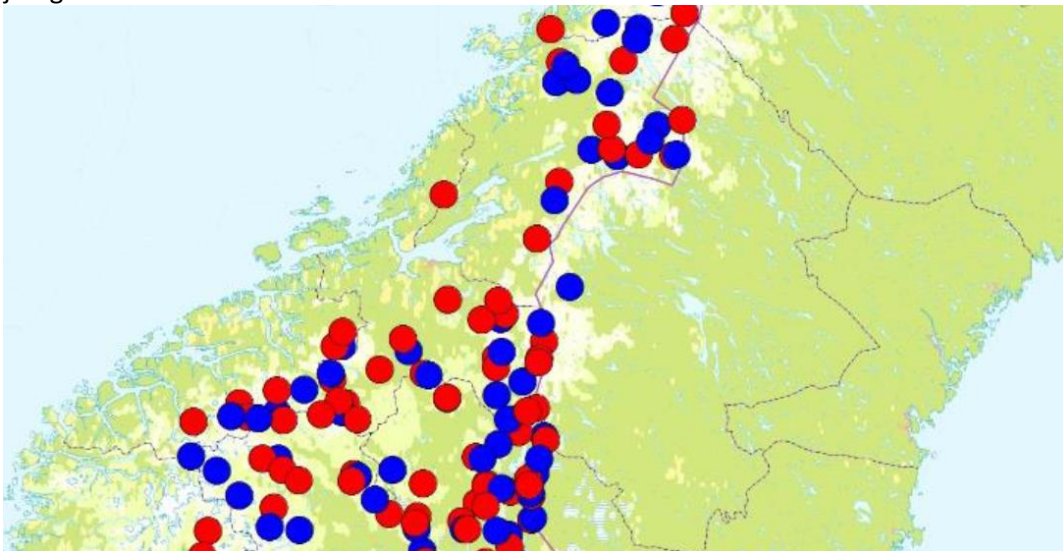
Figur 7 viser hvordan de registrerte ynglingene av jerv i Sør-Trøndelag i perioden 2001 til 2016 fordeler seg mellom områdene foreslått til å være med og uten mål om yngling av jerv jf. figur 6.

Figur 7. Fordeling av registrerte ynglinger av jerv i Sør-Trøndelag i perioden 2001-2016 sett i forhold til foreslått nytt område med mål om yngling av jerv.

Vi har i figur 6 lagt inn de bynære områdene også vest for E6 fra Gaulosen og nordover. Dette er bynære områder med betydelig aktivitet av mennesker. Det har til denne tid vært lite konflikt mellom jerv og husdyr i området, til tross for at området har hatt forekomst av jerv over lang tid. Om de bynære arealene som er lagt inn har potensiale for ynglinger av jerv er usikkert. Det er ikke registrert ynglinger av jerv i Trondheim eller Malvik kommune de siste 15 årene. En yngling er registrert i Klæbu kommune. Samtidig anser vi disse bynære områdene som områder der forekomst og eventuelle ynglinger av jerv trolig vil gi begrenset negativ effekt på beitebruk, samtidig som det trolig vil gi økt opplevelsesverdi for de mange menneskene som benytter utmarka til rekreasjon. Dermed ser vi det som ønskelig å innlemme de bynære områdene inn i områdene med mål om yngling av jerv, dersom dagens område med mål om yngling av jerv i Sør-Trøndelag skal endres.

Forutsatt at vi tenger yngleområdet for jerv i Sør-Trøndelag som i figur 6 vil det bare være Røros sin kommunegrense fra Riksgrensen til Rørosbanen som fortsatt vil følge en administrativ grense der en har ulik forvaltning av jerv på hver sin side av grensen. Det er i dette området vanskelig å se at det finnes alternativer til dagens grensedragning mellom området med mål om yngling og området uten mål om yngling, som kan anses å ha stor barriere effekt på jerv. DNA-dataene av jerv samlet vinteren 2016 viser en kontinuerlig bestand av jerv langs Riksgrensen både i Sør-Trøndelag og Hedmark fylke jf. figur 8.

Figur 8. Kart over sentralpunkt for individer av jerv registrert ved DNA vinteren 2016, jf. NINA rapport 1306. Blå prikk = hannjerv, rød prikk = hunnjerv.

Miljøvern avdelingen er av den oppfatning at dersom området med mål om yngling av jerv i Sør-Trøndelag skal endres bør en søke å få mest mulig lik forvaltning av jerv på tvers av fylkesgrenser i felles fjellområder. Og at grenselinjene mellom områdene med og uten mål om yngling bør i så stor grad som mulig følge ledelinjer en anser at har barriere effekt for jerv.

Dersom det skal tas ut areal fra dagens område med mål om yngling av jerv i Sør-Trøndelag, bør det samtidig legges til areal til området. Dette for å opprettholde mulighetene for å oppnå ynglemålet innenfor sonen og med det å opprettholde mulighetene for å kunne gjøre uttak av jerv ved større skadesituasjoner innenfor sonen.

Områder med mål om yngling av gaupe

Inn til det eventuelt kommer endringer i rovviltpolitikken som åpner for en forvaltning av gaupe uten definerte yngleområder slik Miljødirektoratet og NINA har anbefalt, ønsker vi å videreføre dagens område med mål om yngling av gaupe i Sør-Trøndelag. De siste sesongene har antall familiegrupper av gaupe ligget nær det fylkesvise målet og de registrerte familiegruppene har i all hovedsak blitt registrert innenfor området som er definert å være med mål om yngling av gaupe. Etter

rovviltforliket i Stortinget i 2011 har kravet om tydelig differensiering mellom områder med og områder uten mål om yngling blitt poengtert. Dette har medført at det er blitt viktigere å ha en entydig definisjon av grensen mellom områdene med mål om yngling og områdene uten mål om yngling ettersom grensen mellom områdene også vil være jaktgrense i forbindelse med kvotejakten på gaupe.

I dagens forvaltningsplan er grensen ikke entydig definert for Sør-Trøndelag. Og vi anbefaler at områdene med mål om yngling av gaupe defineres som følger;

Kommunene; Hemne, Snillfjord, Agdenes, Orkdal, Meldal, Melhus, Klæbu, Trondheim, Malvik, Selbu, Midtre Gauldal, samt de deler av Holtålen og Tydal som er vest for følgende grense linje;
Startpunkt i nord der Skarpdalsvegen krysser kommunegrensen mellom Meråker og Tydal kommune, derfra langs Skarpdalsvegen til der denne møter Esandvegen, derfra langs Esandvegen til Østby, fra Østby langs bekk til elva Nea der 705 Stugudalsvegen krysser Nea. Derfra langs 705 i sørlig retning til vegkryss med Løvøyvegen (Sakrismoen) derfra langs Løvøyvegen til kryss med Harvollvegen, videre langs Harvollvegen til kryss med Grønsjøvegen, videre langs Grønsjøvegen til Grønsjøvollan. Derfra oppstrøms langs elva Grøna til møte med kommunegrensen mellom Tydal og Holtålen kommune. Derfra i rettlinje til Rundkollen 1080moh og videre til Øvre Kjølitjønna. Fra Øvre Kjølitjønna nedstrøms langs Storbekken til der den møter elva Gaula, og videre nedstrøms langs Gaula til den møter 572 Reitvegen. Videre i nordvestlig retning langs 572 til der denne møter Rv 30 Malmvegen. Videre langs Rv 30 til møte med 576 Hessdalsvegen. Videre langs Hessdalsvegen til den deler seg til Øyungvegen og Hessjøvegen. Derfra langs Hessjøvegen til denne krysser med elva Kjølja og videre oppstrøms langs Kjølja til der denne møter kommunegrensen mellom Røros og Holtålen kommune.

Tap til gaupe på innmark

Det har de senere årene i Sør-Trøndelag vært noen situasjoner der det har vært tap av sau til gaupe på innmark i områdene med mål om yngling av gaupe. Det at det ikke blir gitt tillatelse til felling av rovdyr som forvolder skade på innmark er konfliktfullt. Det å holde dyrene tilbake fra slipp i utmark blir ansett som et aktuelt forebyggende tiltak for å forhindre store tap til gaupe i utmark. Det vil være vanskeligere å finne gode forebyggende tiltak når tap skjer på innmark på sommeren. Vi vil med dette som bakgrunn derfor spille inn at Rovviltnemnda at det bør vurderes å sette andre forvaltningsregler for gauper som forvolder skade på innmark vs. skader i utmark. En ville måtte ta hensyn til eventuelle ynglende individer, men dersom en setter som vilkår for tillatelser at mordyr ikke kan felles og at en kun åpner for å felle dyr som returnerer til skadestedet. Vil en forhåpentlig kunne gjøre målrettede uttak av det skadevoldende individet dersom det returnerer og samtidig bidra til å underbygge hold av dyrene bak gjerde som et aktuelt forebyggende tiltak mot skade.